

Pedagogisch Beleidsplan

Antroposofische Kinderopvang Emmen

Versie augustus 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Antroposofie.....	3
1.1. Pedagogische visie.....	3
2. Peutergroep Thijm.....	4
2.1 Dagritme.....	4
2.2 Methoden en werkwijzen.....	5
Vroeg en Veelzijdig Ervaren en VVE.....	5
2.3 Gewoontes en grondhouding.....	7
2.3 De ontwikkeling van fysieke vaardigheden.....	9
2.4 De ontwikkeling van sociale vaardigheden.....	10
2.5 De ontwikkeling van cognitieve vaardigheden.....	12
2.6 De morele- of gewetensontwikkeling.....	13
2.7 Het volgen van de ontwikkeling van het kind.....	14
2.8 Overgang naar de basisschool.....	14
2.9 De pedagogisch medewerker en pedagogisch coach.....	15
2.10 Vervanging.....	15
2.11 Vrijwilligers of stagiaires.....	15
2.12 Achterwacht en vierogenprincipe.....	16
2.13 Oudercontact en inspraak.....	16

Inleiding

Antroposofische Kinderopvang Emmen biedt kinderopvang vanuit een antroposofische visie op het terrein van Vrijeschool de Stroeten in Emmen.

1. Antroposofie

Volgens de antroposofie is een kind een geestelijk wezen dat met zijn eigen levensdoel op de aarde is gekomen. De pedagogisch medewerker richt zich altijd tot die binnenste kern in het kind, en schept een omgeving waarin die kern steeds meer tot uiting kan komen.

1.1. Pedagogische visie

Antroposofische Kinderopvang Emmen werkt vanuit de antroposofie. De doelstelling in deze visie is, dat wij als mede-opvoeders de kinderen begeleiden naar volwassenheid en dat we hen de vaardigheden meegeven om, als ze volwassen zijn, vrije keuzes te kunnen maken. Niet vrij in de zin van zonder het nemen van verantwoordelijkheden, maar vrij in de zin van passend bij de eigen persoonlijkheid; zodat het kind later eigen keuzes kan maken, ook als die anders zijn dan de omgeving van hem of haar verwacht. De kinderen worden opgevoed met als doel om betekenisvol te kunnen functioneren in de maatschappij en om de toekomstige maatschappij vorm te geven, vanuit de kwaliteit die het in zich draagt.

'De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen inpassen; maar wel, wat is in aanleg in de mens aanwezig en wat kan in hem ontwikkeld worden. Dan wordt het mogelijk dat de opgroeiende generatie aan de maatschappij steeds nieuwe krachten aanreikt. Dan zal in de samenleving steeds datgene tot ontwikkeling kunnen komen, wat de er binnentredende generatie van mensen in zich draagt. Maar van de opgroeiende generatie mag niet datgene gemaakt worden, wat de bestaande maatschappij van deze generatie maken wil.'

-Rudolf Steiner-

In de antroposofie wordt de mens niet alleen gezien als iemand met een lichaam dat op een bepaalde manier functioneert, maar ook als een geestelijk wezen dat met een doel hier op aarde en in dit lichaam gekomen is. Door rust en passende creatieve activiteiten streven wij ernaar het kind de gelegenheid te geven in contact te blijven met zijn of haar diepste zelf, om tijdens het leven zo dicht mogelijk bij het eigen doel te kunnen blijven.

Belangrijke vaardigheden hiervoor zijn zelfvertrouwen en fantasie. Zelfvertrouwen om ook een passende keuze te kunnen maken wanneer die in eerste instantie wordt afgewezen door de omgeving. En fantasie om je te kunnen voorstellen dat je dingen ook anders kunt doen dan je ze voorheen altijd bij anderen hebt gezien.

2. Peutergroep Thijm

Peutergroep Thijm is een peutergroep voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar. De kinderen komen 2 vaste dagdelen in de week, in totaal 7 uur per week, op maandag en donderdag, of op dinsdag en vrijdag van 8.30-12.00 naar peutergroep Thijm. De woensdagochtend is een extra ochtend. Hier worden de oudste peuters voor uitgenodigd, maar kan ook gebruikt worden als extra ochtend om een andere reden. Wanneer ouders een extra ochtend buiten de vaste ochtenden willen afnemen of willen ruilen is dit in overleg en mits de bezetting dit toelaat mogelijk.

"Stralend stijgt de zon omhoog;
Rijzend langs de hemelboog
Wijst zij ons de dag.

Door de stille nacht omhuld,
Werden wij met kracht vervuld
Voor de nieuwe dag.

Dankbaar gaan wij nu aan 't werk
Blij en sterk"

-zingen de kinderen elke ochtend-

2.1 Dagritme

Een goed ritme en vaste gewoontes geven de kinderen houvast en duidelijkheid, en daarmee veiligheid. Daarom verloopt het dagprogramma op een voor de kinderen voorspelbare manier.

Binnen het dagritme bestaan er vaste gewoontes, dit kunnen kleine details zijn. Als de leidster in de kring iets uitdeelt, doet zij dit altijd in een vaste volgorde, zodat de kinderen vooraf al weten wanneer zij aan bod komen. Vaste gewoontes geven vertrouwen aan de kinderen en rust in de groep.

Het dagprogramma in de Vrije Peuterklas is als volgt:

ochtend		
8.30 – 8.45		binnenkomen, begroeten, afscheid nemen van de ouder
8.45 – 9.00		Kabouterpop Tomte begroeten, openingslied en tafelspel in de kring
9.00 – 10.15		vrij spel buiten, kinderen die dat nodig hebben vooraf naar de wc
10.15 – 10.30		opruimen
10.30 – 10.50		zingen, fruit eten aan tafel
10.50 – 11.45		Deeg kneden; vrij spel binnen met mogelijkheid tot atelier spel, na ong. 10 minuten alle kinderen om beurten naar de wc of schone luier

11.45 – 11.50		opruimen
11.50 – 12.15		afsluiting in de kring met bewegingsspel, een versje of prentenboek en een lied

Met de tijden in het midden van het dagprogramma wordt flexibel omgesprongen: bij mooi weer kunnen we langer buitenspelen, bij slecht weer spelen we wat langer binnen. Bij warm weer kunnen we ook buiten eten. Als we een (seizoensgebonden) creatieve of ambachtelijke activiteit doen, doen we dat tijdens het vrije spel, afhankelijk van weer en seizoen buiten of binnen. Kinderen zijn vrij om hieraan wel of niet deel te nemen. Soms is de activiteit gericht op een eindproduct, zoals een palmpasestok of sint maarten lampion, er wordt voor gezorgd dat er voor ieder kind één is.

De volgorde van het dagprogramma is zoveel mogelijk hetzelfde zodat in de beleving van de kinderen iedere dag hetzelfde verloopt. De leidster is immers de enige die op de klok let...

2.2 Methoden en werkwijzen

Het vrije spel neemt een belangrijke plaats in. Een ochtend bij peutergroep Thijm heeft een vast ritme. Iedere dag bakken we samen broodjes, maken we fruit klaar en eten dat samen, zingen we liedjes en zeggen we versjes en spelen we binnen en buiten. We beginnen de dag met een lied en verhaal/tafelspel en sluiten af met een (bewegings)spelletje en/of een prentenboek en een lied. Ook wordt regelmatig een creatieve of ambachtelijke activiteit aangeboden. De kinderen spelen met speelgoed van natuurlijk materiaal en krijgen biologische voeding aangeboden. Deze werkwijze wordt ondersteund door verschillende methodes die worden gevoed door een antroposofische wereldvisie. Hieronder is te lezen welke werkwijzen de rode draad vormen voor de uren die kinderen meemaken op peutergroep Thijm. Sommige zijn onderdeel van het dagritme en bij de kinderen ook bekend, anderen zijn verweven in de gehele werkwijze van de begeleidster op de groep.

Vroeg en Veelzijdig Ervaren en VVE

Bij Peutergroep Thijm laten we ons inspireren door de methode 'Vroeg en Veelzijdig Ervaren' van BVS schooladvies. Dit is een antroposofische aanvulling op door het NJI erkende VVE-methodes, zoals Vversterk of Speelplezier. Daarnaast biedt de gehele werkwijze en grondhouding bij peutergroep Thijm veel mogelijkheden om kinderen zodanig te ondersteunen dat ze (ook als er in de peuterleeftijd 'achterstanden' zijn) goed zijn voorbereid op de basisschool.

"We kunnen niet genoeg beklemtonen dat pedagogische kunst uit moet gaan van het leven en dat ze niet kan uitgaan van het abstracte denken."

-Rudolf steiner-

“Voor en vroegschoolse educatie (VVE) is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool.”

Peutergroep Thijm voldoet niet aan het uren criterium voor toekenning van de VVE. Daarom komen ouders niet in aanmerking voor een extra vergoeding.

Naast deze eis vinden we het bij peutergroep Thijm belangrijk om zo min mogelijk ‘schools’ te werken. Het reguliere VVE programma ondersteunt sinds 2024 niet meer de antroposofische aanvulling in de vorm van ‘Vroeg en Veelzijdig Ervaren’. Met de reguliere programma’s kunnen we onze visie en grondhouding niet ondersteunen.

Tafelspel

Iedere dag begint met het tafelspel. Bij het tafelspel wordt een verhaal verteld in een rijke, beeldende context met materiaal zoals poppetjes en dieren. Zo wordt voor de kinderen het verhaal, en daarmee nieuwe woorden en begrippen, concreet en levendig in beeld gebracht. De kinderen kunnen daarna, tijdens het vrije spel, ook met materiaal spelen dat voorkomt in het verhaal en krijgen zo de kans dit na te vertellen. Dit geeft de leidster de gelegenheid om te observeren of de kinderen de aangeboden woorden ook gebruiken. De tafelspel verhalen hangen direct samen met het thema dat verbonden is aan de seizoenen en jaarfeesten. Ieder verhaal wordt gedurende twee weken verteld en uitgebeeld. Gedurende die periode is het materiaal van het tafelspel duidelijk zichtbaar in de inrichting van het lokaal.

Atelierspel

In het lokaal is een atelier aan de hoge tafel ingericht waar de kinderen als onderdeel van het vrije spel vrij kunnen knutselen. Er wordt verschillend materiaal aangeboden, om mee te tekenen, schilderen en knutselen, in lijn met het thema van die periode. De kinderen zijn vrij om met dat materiaal te experimenteren en te maken wat ze willen. Bij het atelierspel wordt er door de leidster ook rekening gehouden met het toevoegen van nieuwe woorden en belevingen. Zo kan het kind spelend en experimenterend nieuwe materialen ontdekken en benoemen.

“Het jonge kind heeft een specifiek karakter dat met name tot uitdrukking komt in de wil tot nabootsing; het wil alles wat het om zich heen ziet nabootsen.”

-rudolf steiner-

Kindvolgend spel

Een belangrijke techniek is het kindvolgend spelen. Bij het kindvolgend spelen gaat de leidster naast het kind zitten en speelt in eerste instantie hetzelfde spel als het kind. Ze spiegelt het kind in wat het doet, maar ook in houding. Vervolgens kan ze hier iets aan toevoegen, bijvoorbeeld taal, door te benoemen wat ze aan het doen is. Dit kan

werkzaam zijn voor een kind met een beperkte woordenschat. Voor een kind dat moeite heeft met spelen kan iets aan het spel worden toegevoegd. Voor een kind dat boos is kan de leidster dat benoemen: 'ik denk dat je boos bent'. De leidster spreekt meestal in de ik-vorm en het kind is geheel vrij om de leidster wel of niet te volgen in het spel. Hierdoor komt de leidster niet aan de eigenheid van het kind. Als een suggestie niet aanslaat, kan de leidster iets anders proberen, of het een andere keer nog eens proberen. Als de leidster goed spiegelt en als het lukt om te benoemen wat er in het kind omgaat, zal het kind zich erkend en gezien voelen en openstaan voor een verrijking van het spel.

2.3 Gewoontes en grondhouding

Het vrije spel neemt een belangrijke plaats in. Een ochtend in peutergroep Thijm heeft een vast ritme. Iedere dag bakken we samen broodjes, maken we fruit klaar en eten dat samen, zingen we liedjes en zeggen we versjes en spelen we binnen en buiten. We beginnen de dag met een lied en het tafelspel en sluiten af met een (bewegings)spelletje en/of een prentenboek en een lied. Ook wordt regelmatig een creatieve of ambachtelijke activiteit aangeboden. Met de verhalen, activiteiten, liedjes en boeken sluiten we aan op de seizoenen en jaarfeesten zoals die op veel vrijescholen gevierd worden. We verblijven in principe binnen ons eigen lokaal en de peupertuin. De kinderen spelen met speelgoed van natuurlijke materialen en krijgen biologische voeding aangeboden.

"De onbewuste grondstemming van het jonge kind is eigenlijk heel mooi en moet ook gekoesterd worden. Het is de stemming die er - onbewust - van uit gaat dat de hele wereld goed is."

-Rudolf Steiner-

Vergroten van herkenbare en veilige omgeving

We gaan af en toe kijken bij een dans of oefening van een schoolklas op het plein bij vrijebasischool de Stroeten. Hier lopen we met de kinderen aan een wandelkoord naartoe. Voor verschillende activiteiten wordt er samengewerkt met de Stroeten. Zo mag een schoolkind bijvoorbeeld het appelvrouwtje spelen tijdens het Michaëlsfeest, zesdeklassers helpen met het uithollen van de pompoenen met Sint Maarten. Ook kan het voorkomen dat er een schoolkind komt voorlezen. Wanneer een kind bijna 4 jaar wordt maken we een

afpraak samen met de kleuterklas buiten te spelen zodat de kinderen kunnen zien waar hun groepsgeenootje naartoe gaat.

Ervaren van een natuurlijk ritme en (seizoens)vieringen

Naast het vaste ritme van een dag hebben ook alle andere dingen in het leven een natuurlijk ritme. Door kinderen mee te nemen in dit natuurlijk ritme kunnen zij ook bij zichzelf het natuurlijke ritme leren herkennen. Het natuurlijke ritme van het jaar wordt herkend door de seizoenen en de feesten. Peuters kunnen dit ritme over het algemeen nog niet overzien, maar wel beleven en herkennen. In ieder seizoen is er wel een feest dat aansluit op de beleving van dat seizoen. Een natuurlijke manier om in en uit te ademen, om naar binnen en naar buiten te keren. Zo leren kinderen hun eigen ademhaling en ritme aan te passen op dat waarmee hun wezen hun menszijn wil vervullen. Vanuit de antroposofische visie is ademhaling één van de eerste beginselen om het zenuwstelsel te verbinden met dat waarmee het kind op aarde is gekomen. Ritme die vanuit de wezenlijke beleving daarvan en uit rust wordt aangeboden draagt bij aan het vormen van het menselijke lichaam zodat dit in staat is vanuit eigenheid te handelen. Zo vieren we Sinterklaas en Kerst klein en gericht op de oude vertellingen zodat de boodschap van het schenken en het nieuwe licht dat mag komen bewaard blijven. Zo heeft ieder seizoen en daarmee elk feest haar eigen vertellingen en achtergronden die bijdragen aan de ontwikkeling van de mens.

Een peuter kan het dagritme overzien, een jaarritme vaak nog niet. Dit hoeft ook nog niet. De peuter leeft in het nu en beleeft de seizoenen zoals ze komen. Bij sommige peuters begint al een bewustzijn van de volgorde van de seizoenen en het verloop van het jaar te ontstaan. De seizoenen en feesten geven hierbij houvast. Als een kind vraagt: 'Wanneer ben ik jarig?' werkt het vaak beter om te zeggen: 'Als het winter wordt', of: als 'Sinterklaas net is geweest', dan om te zeggen: 'Over vijftien halve week' of: 'Op 9 december'. Bovendien wordt met het beleven van de seizoenen een basis gelegd, die voortgezet wordt in de verdere schooltijd.

De feesten die worden gevierd zijn dezelfde als de jaarfeesten die ook op de vrijeschool worden gevierd: Michaël, Sint Maarten, Advent, Sinterklaas en Kerst, Driekoningen, Maria Lichtmis, Palmzondag, Pasen, Pinksteren en Sint Jan. We vieren deze feesten in een eenvoudige vorm, en meestal wordt er door middel van voorbereidende activiteiten al meerdere dagen naar het feest toegeleefd. Een feestdag is niet een andere dag dan de anderen, het is een gewone dag met iets extra's.

Ook vieren we samen de verjaardagen van de kinderen en het afscheid van kinderen die de peutergroep verlaten.

De samenstelling van de groep.

De groep bestaat uit maximaal acht tot 10 kinderen. Maximaal 8 met 1 en dezelfde vaste leidster is de standaard, maar in bijzondere gevallen kan uitgeweken worden naar max 10 peuters met dan ook een extra leidster. Het is een bewuste keuze om de groep klein te houden. Een groep van acht tot tien kinderen is voor de peuters goed te overzien. Ze kennen elkaar goed en een kind wordt gemist als het afwezig is. Voor veel kinderen is de Antroposofische Peutergroep de overgang tussen het gezin en de basisschool en een groep van maximaal acht tot tien kinderen is groter dan een gezin en duidelijk kleiner dan een kleutergroep, dus een mooie overgang tussen gezin en school. De groep komt twee dagdelen per week en heeft deze dagdelen veelal dezelfde samenstelling. De leeftijd van de kinderen is 2,5 tot 4 jaar. De groep heeft één tot twee vaste leidsters en maximaal twee vaste vrijwilligers of stagiaires. De vaste leidster is tevens de mentor van de kinderen uit de groep en staat doorgaans op maandag tot en met vrijdag gedurende de gehele ochtend van 8.30-12.15 op de peutergroep

Wennen

Een week voorafgaand aan de eerste dag dat een kind volledig meedoet met de peutergroep, kan een kind samen met een ouder in overleg komen wennen. Voor de meeste kinderen is dit voldoende om daarna gewoon met de groep mee te draaien. Hoe het wennen verloopt, wordt vooraf met de ouder besproken. We benoemen het vaste dagritme extra voor een nieuw kind. Als het kind een langere wenperiode nodig heeft, worden hier met de ouders afspraken over gemaakt.

2.3 De ontwikkeling van fysieke vaardigheden

Het lichaam is het huis waar het kind gedurende zijn hele leven in zal wonen, en het gereedschap waarmee het kind zijn leven op aarde moet gaan vormgeven. Het is dus van belang dat het dit huis en gereedschap goed leert kennen en gebruiken, en dat het zich erin thuis voelt. In de antroposofie worden twaalf zintuigen onderscheiden. De vier zintuigen waarmee je je eigen lichaam het best kunt ervaren, zijn de tastzin, evenwichtszin, bewegingszin en levenszin. In de Antroposofische Peuterklas worden activiteiten en materialen gekozen die deze zintuigen stimuleren.

Tastzin

In peutergroep Thijm wordt gespeeld en gewerkt met natuurlijke materialen, zoals hout, wol, steen en metaal. Deze materialen voelen prettig aan en zijn duidelijk verschillend van elkaar: hard of zacht, warm of koud, ruw of glad. Ook het deeg kneden is een activiteit voor de tastzin. We spelen ook spelletjes met gebaren en bewegingen waarbij de kinderen zichzelf of

elkaar aanraken en ervaren hoe dat is. We wassen de handen in een kom met water en hebben er altijd even aandacht voor hoe lekker dat water voelt aan je vingers.

Evenwichtszin

De kinderen spelen veel op de glijbaan buiten. Door het lopen over een parcours van kussentjes of de evenwichtsbalk/het gymbankje zijn ze veel bezig met hun evenwicht. Met de evenwichtszin ervaar je of je rechtop loopt of niet, en ook of iets anders recht staat of niet. Ook met het bouwen van een toren die wel of niet omvalt, wordt de evenwichtszin gestimuleerd.

Bewegingszin

De kinderen hebben veel ruimte, zowel in het lokaal als buiten, om te lopen, te spelen en te rennen. Ook als we zingen of versjes zeggen, bewegen we daarbij.

De kinderen oefenen ook andere motorische vaardigheden, tijdens de liedjes en spelletjes, tijdens het fruit snijden en het tekenen en knutselen. Oudere kinderen helpen steeds meer met huishoudelijke taakjes als water inschenken en veegen.

Levenszin

Met de levenszin neem je waar of je je energiek of moe voelt, of je pijn hebt, of je honger hebt of een volle maag, of je naar de WC moet... Door een goed ontwikkelde levenszin kun je goed voor jezelf (laten) zorgen. Door het vaste eet- en drinkmoment en het vaste WC-moment worden de kinderen goed verzorgd. En op een koude dag genieten we er extra van om na het buitenspelen de dag af te sluiten in ons warme lokaal.

2.4 De ontwikkeling van sociale vaardigheden

Bij de ontwikkeling van de sociale vaardigheden is de leidster het grote voorbeeld. Zij spreekt de kinderen op een respectvolle manier aan. Als de leidster merkt dat een kind iets graag wil maar dat niet zo goed duidelijk kan maken, brengt zij onder woorden wat zij denkt wat het kind graag wil, en vraagt ze aan het kind of dit klopt. Vervolgens vraagt zij of het kind (of andere kinderen) een oplossing weten.

Dit werkt vaak ook goed bij grensoverschrijdend gedrag. Als een kind een ander kind pijn doet, dan is dat kind meestal boos omdat iets niet gaat zoals het wil. Als de leidster dan woorden geeft aan hetgeen het kind graag zou willen, is er vaak al opluchting, is de lading en de boosheid een stuk minder. Als de leidster het kind dan helpt om een vraag te stellen aan het andere kind, blijkt dat andere kind vaak 'ja' te zeggen. Natuurlijk mag het kind ook 'nee' zeggen, dan kan de kinderen gevraagd worden om een andere oplossing.

De leidster geeft het goede voorbeeld in kleine beleefdheden als het zeggen van 'alsjeblieft' en 'dankjewel' en zegt de kinderen goedendag bij binnenkomst en bij het naar huis gaan. Bij kinderen die nog niet veel (durven te) praten benoemt de leidster wat zij voor het kind belangrijk vindt. Bijvoorbeeld dat de andere kinderen het kind de ruimte geven om van de glijbaan te glijden, en dat ook deze kinderen aan bod komen om te fietsen. Hiermee leren de kinderen om ruimte te geven en te nemen.

De leidster vindt het fijn als kinderen elkaar helpen, zij benoemt dat ook. Kinderen mogen ervoor kiezen om alleen te spelen, maar niet het ene kind buitensluiten en het andere niet. De leidster benoemt duidelijk dat alle kinderen erbij horen en dat alle kinderen mogen meedoen. In het geval van buitensluiten kijkt de leidster wel waarom een kind wordt buitengesloten: misschien is er iets in het gedrag van dat kind wat voor het andere kind niet prettig is. De leidster begeleidt het kind dan zo, dat hij weet welk gedrag de andere kinderen niet fijn vinden, en doet het gedrag voor dat wel prettig is; zodat het kind toch mee kan spelen. De techniek van het kindvolgend spelen kan hierbij worden ingezet.

Sociaal gedrag staat of valt met het goed waarnemen van je eigen grenzen en van die van de ander. Daar waar dit vanzelf goed gaat, laat de leidster de kinderen deze grenzen zelf verkennen. Bij het spel met de glijbaan vinden sommige kinderen het geweldig om onderaan bij de glijbaan te blijven liggen en te wachten tot het volgende kind tegen hem aan of boven op hem glijdt. Andere kinderen hebben de ruimte nodig om alleen te glijden omdat ze anders niet durven. Het mag allemaal, mits het voor iedereen veilig is. Soms weten de kinderen feilloos wie er wel en niet van wild spel houden. Zo niet, dan bewaakt de leidster de grenzen voor wie deze nog niet zelf kan aangeven en verwoordt dit hardop, zodat het kind wanneer het eraan toe is, dit zelf kan benoemen.

2.5 De ontwikkeling van cognitieve vaardigheden

Er is een groot verschil in de cognitieve ontwikkeling van kinderen onder de zes jaar en boven de zes jaar. Prof. Dr. Sienke Goorhuis beschrijft dit als volgt: van 0 tot 6 jaar wordt de hardware ontwikkeld, zodat daarna de software geïnstalleerd kan worden. Die eerste stap in de breinontwikkeling gebeurt in een spontane interactie met de omgeving. De volgende stap in de breinontwikkeling (6-12 jaar) vraagt om gerichte didactische aansturing. Immers: bijna alle kinderen leren vanzelf praten, maar er zijn maar weinig kinderen die helemaal vanzelf leren lezen.

In de Antroposofische Peutergroep gaat het 'leren' dan ook geheel spelenderwijs.

Rekenen

In hun spel doen de kinderen heel veel voorbereidend rekenen. Veel kinderen tellen graag: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ik kom! Het hoeft hier nog niet te gaan om correct synchroon tellen. Het is als het zeggen van een overbekend rijmpje: heerlijk om te doen. En als de kinderen elkaar of de leidster iets zien tellen, dan doen ze dat ook weleens na. De leidster grijpt gelegenheden aan die zich spontaan voordoen. Kijken of er genoeg kaarsjes zijn bij het vieren van de verjaardag van een kind bijvoorbeeld.

Maar: tellen is niet het belangrijkste. In het vrije spel leren ze om probleemoplossend te denken. Er zijn immers doorlopend 'problemen': een toren die omvalt, een ander kind dat precies dat treintje heeft wat jij ook wil, een val van de glijbaan omdat je te snel wilde, een

Ook krijgen de kinderen door te spelen ruimtelijk inzicht. Ze ontwikkelen dit door zelf door de ruimte te bewegen, of door te bouwen met blokken

puzzelstukje dat je niet meer kunt vinden... En al die 'problemen' kun je zelf of samen met anderen oplossen. De leidster zorgt voor een rijke omgeving met passend speelgoed dat voldoende ruimte laat voor fantasie en experimenten.

Tijdens het vrije spel en het opruimen worden gelegenheden aangegrepen om de kinderen te laten kennismaken met ordenen: je geknede pepernootjes van groot naar klein op een rijtje leggen, de rode scheppen bij

elkaar, lepels, vorken en messen in het juiste bestekmandje opruimen, de laarzen van groot naar klein neerzetten, enz.

Taal

Er gebeurt veel in de taalontwikkeling van de peuter. De woordenschat wordt enorm uitgebreid, en de spraak ontwikkelt zich van korte zinnnetjes naar hele verhalen. Er zijn ook grote verschillen tussen kinderen onderling. Het ene kind komt met 2,5 jaar al met een grote woordenschat en goede zinsbouw de peuterklas binnen, een ander kind zegt nog maar net losse woorden of tweewoर्डzinnen. Dit zegt lang niet altijd iets over de taalvaardigheid op latere leeftijd. Dit maakt het haast onmogelijk om de taalontwikkeling van de peuter objectief te beoordelen.

Binnen de antroposofische Peutergroep Thijm wordt met behulp van liedjes, versjes en tafelspel verhalen een taalrijke omgeving aangeboden. Hierbij is het niet altijd van belang dat de kinderen alles begrijpen. Het gaat vooral om het beleven van een verhaal, het ervaren van de sfeer.

"Zo is en blijft taalontwikkeling een levendig en creatief proces en gaat het uit van wat er leeft bij de kinderen."

Alles wat het kind op dat moment aanspreekt, slaat het in zich op, en kan het later uiten. Verder ontstaat alle taal in de Antroposofische Peutergroep uit de spontane interactie tussen de leidster en kinderen en kinderen onderling. Alle dagelijkse activiteiten worden als vanzelf benoemd. Bij het handen wassen komen warm en koud (de temperatuur van het water) aan de orde, evenals nat en droog. Bij het opruimen komen op, naast, onder enz. vanzelf aan bod: 'Wil jij nog eens onder de tafel kijken of daar nog een blokje ligt?'.

De kinderen praten met elkaar en met de leidster, en de leidster maakt hier dankbaar gebruik van door dingen onder woorden te brengen of nog eens te benoemen. Zo is en blijft taalontwikkeling een levendig en creatief proces en gaat het uit van wat er leeft bij de kinderen. Dit is waar het later uiteindelijk ook om gaat: dat een kind leert uitdrukken wat voor hem of haar belangrijk is.

Als de leidster de indruk heeft dat de taalontwikkeling stagneert of niet op gang komt, als zij de indruk heeft dat het kind er last van heeft dat het zich niet kan uitdrukken of als er door een uiterlijke oorzaak meer taalaanbod nodig is (bijvoorbeeld als thuis een andere taal dan het Nederlands wordt gesproken), dan zal zij indien nodig in overleg met de ouders deskundig advies inwinnen en samen met de ouders een plan maken om het kind te begeleiden naar een taalontwikkeling die past bij het kind.

2.6 De morele- of gewetensontwikkeling

De leidster is binnen de Antroposofische Peutergroep in alles het grote voorbeeld. Merkt zij dat de kinderen te luid gaan praten, dan spreekt zij de kinderen juist heel zachtjes toe. Ziet zij dat een kind een ander pijn heeft gedaan, dan gaat zij naar dat kind toe om het te troosten en geeft de 'dader' de kans om dat ook te doen.

Bij de gezamenlijke activiteiten zoals het brood kneden of tekenen, doet de leidster mee. Zij zorgt ervoor dat zij dan heel rustig en aandachtig bezig is. Bijna altijd wordt het dan wel een tijdje echt stil, zodat alleen de handen kneden of je alleen nog maar de krijtjes hoort. De kinderen kunnen dan even helemaal opgaan in wat ze doen, en voor de eerder besproken fysieke- en zintuigontwikkeling hebben de activiteiten dan de grootste werking. Natuurlijk is er daarna ook weer ruimte voor gesprekjes want de kinderen willen vaak graag vertellen of laten zien wat ze hebben getekend.

Respect,- en betekenisvolle aandacht is het belangrijkste dat de leidster aan de kinderen laat zien. In het contact met de kinderen maar ook bijvoorbeeld als leidster en kinderen samen naar iets moois uit de natuur kijken.

2.7 Het volgen van de ontwikkeling van het kind

De leidster observeert de kinderen op alle bovengenoemde gebieden. Hiervoor gebruiken we een observatielijst. Tweemaal worden ouders uitgenodigd voor een oudergesprek waarin de ontwikkeling van het kind wordt besproken. Wanneer de ontwikkeling van een kind stagneert of sterk achterblijft, zal een plan worden gemaakt om het kind hierin te begeleiden. Indien nodig zal er deskundig advies worden ingewonnen bij de pedagogisch Coach, bij Vroeg Erbij/Yorneo, de GGD of Veilig Thuis.

De leidster neemt de observaties van en vragen over kinderen mee in haar voorbereidingen van een nieuw thema of een nieuwe activiteit. Als bijvoorbeeld opvalt dat een kind niet zo energiek speelt, nemen we in ons plan op om buiten samen te rennen als een dier, of als de stormwind. En als een kind een beperkte woordenschat heeft, maken we gebruik van alle kansen die er spontaan ontstaan, om voor dit kind dingen te benoemen of gesprekje met dit kind te voeren. Een belangrijke techniek die we hierbij inzetten is het kindvolgend spelen.

2.8 Overgang naar de basisschool

Peutergroep Thijm vormt een mooie voorbereiding op het onderwijs van Vrijeschool de Stroeten. Dit betekent dat er gewerkt wordt vanuit één pedagogische visie. Dit uit zich in een vergelijkbaar ritmisch dagprogramma in peuter- en kleuterklas, het vieren van dezelfde feesten, het werken met natuurlijke materialen en het stimuleren van het vrije spel. De volgsystemen van de peuter- en kleuterklas zijn beide ontwikkeld door BVS schooladvies en sluiten op elkaar aan. De juffen van de peutergroep en kleuterklas bespreken en evalueren de overdracht van de kinderen. Er wordt gewerkt vanuit dezelfde visie op de ontwikkeling van het kind, gebaseerd op de antroposofie.

Aan het einde van de peuterperiode krijgen de kinderen een geschreven verslag van het beeld dat de leidster van het kind heeft. Als ouders dit verslag ondertekenen kan de leidster dit verslag overhandigen aan de leerkrachten van de basisschool waar het kind naartoe gaat. Zij doet dit alleen wanneer ouders daarvoor toestemming geven. Ouders zijn vrij om dit verslag ook te delen met een eventuele BSO.

2.9 De pedagogisch medewerker en pedagogisch coach

De pedagogisch medewerker is gekwalificeerd voor het werken in de kinderopvang en is of wordt geschoold in het omgaan met het jonge kind vanuit de antroposofie. De pedagogisch medewerker volgt de bijscholingen over het jonge kind. Ook beschikken zij over een

certificaat Kinder-EHBO. De vaste pedagogisch medewerker is ook de mentor van de kinderen uit haar groep(en) en bespreekt de ontwikkeling en het welzijn van het kind aan de hand van het pedagogisch beleidsplan met de ouders. Tijdens het intakegesprek horen ouders welke pedagogisch medewerker de mentor van hun kind is. De pedagogisch medewerker is bekend met ons pedagogisch beleid. En ontvangt deze voor de start van haar werkzaamheden. De pedagogisch medewerker is aanwezig op maandag t/m vrijdag van 8.15-12.30 en daarbuiten voor administratieve werkzaamheden, ouderavonden en oudergesprekken

Tevens is er een pedagogisch coach welke verantwoordelijk is voor het coachen en begeleiden van de pedagogisch medewerkers, in lijn met het pedagogisch beleid en het up to date houden van het pedagogisch beleid, het mede-ontwikkelen, ondersteunen en implementeren van het pedagogisch proces op beleidsniveau.

2.10 Vervanging

De leidster zal als dat nodig is vervangen worden door een gekwalificeerde vervangster die kennis heeft van de werkwijze in peutergroep Thijm. Bij overmacht en wanneer er geen bij ons vertrouwde pedagogisch werker kan invallen kiezen wij er in het belang van de kinderen voor om geen vreemde invalkrachten in te zetten.

2.11 Vrijwilligers of stagiaires

De vrijwilligers of stagiaires assisteren de leidster. Zij begeleiden de kinderen bij activiteiten, helpen bij het bereiden van fruit en helpen de kinderen bij het aantrekken van jassen en schoenen en bij de toiletgang. Zij zijn minimaal een kwartier voor aanvang van de groep aanwezig. De verantwoordelijke leidster brengt hen op de hoogte van nieuwe plannen. Leidsters en vrijwilligers/stagiaires overleggen over de aanpak van individuele kinderen. Afhankelijk van de vraag van de vrijwilliger/stagiaire of de opleidingseisen kunnen zij onder begeleiding ook andere taken verrichten: zoals het opstellen van een nieuwe themaplanning of het voeren van een intakegesprek. Deze activiteiten worden met de leidster vooraf besproken en na afloop geëvalueerd. Een stagiaire krijgt de ruimte om opdrachten vanuit school uit te voeren, passend binnen ons pedagogisch beleid. Er vinden begeleidingsgesprekken plaats met de pedagogisch medewerker en school.

Als er een stagiaire of vrijwilliger op de groep komt werken, zal deze regelmatig en minstens één keer per

"We streven er naar zoveel mogelijk dezelfde gezichten op de groep te hebben zodat kinderen een band kunnen opbouwen."

week aanwezig zijn. Er werken maximaal drie volwassenen voor vast op de groep, dus de leidster en maximaal twee andere vaste stagiaires of vrijwilligers, gedurende langere tijd, zodat de kinderen ook met deze volwassenen of bijna-volwassenen een band kunnen opbouwen en er zo min mogelijk wisselingen zijn.

2.12 Achterwacht en vierogenprincipe

Er staat één leidster op de groep. Ook is er ruimte voor een stagiaire en/of een vrijwilliger. Op de ochtenden zijn de medewerkers van Vrijeschool de Stroeten op school aanwezig in het gebouw. Zij maken gebruik van dezelfde toiletruimte en we kunnen bij elkaar binnenlopen voor vragen of iets te lenen. Vanuit de hal hebben docenten en leerlingen van het lokaal ernaast direct zicht in het lokaal. Er staan drie mensen op papier als achterwacht (te vinden in de peutergroep-map) zij kunnen bij calamiteiten binnen 15 minuten aanwezig zijn, maar een eerste vraag zal uitgaan naar een aanwezige collega van Vrijeschool de Stroeten waardoor er sneller gehandeld kan worden.

2.13 Oudercontact en inspraak

Er is een oudercommissie van minimaal twee ouders. Andere ouders worden geïnformeerd wie deze ouders zijn. Deze ouders worden op de hoogte gebracht van het beleid van Antroposofische Kinderopvang Emmen en alle wijzigingen daarin; ook kan de houder hen om advies vragen. Zij vertegenwoordigen dan de andere ouders.

Eenmaal per jaar ontmoeten leidster(s) en ouders elkaar op een ouderavond, en minstens eenmaal per jaar nodigt de leidster de ouders uit voor een gesprek over het kind. Bij deze gesprekken zijn geen kinderen aanwezig.